

Частична предварителна оценка на въздействието

Институция: <i>Министерство на околната среда и водите</i>	Нормативен акт: <i>Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси</i>
☐ Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет	☒ Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за: <i>Включен в Плана за действие за 2026 г. с мерките, произтичащи от членството на Република България в Европейския съюз (мярка № 154)</i>
Лице за контакт: Мария Гълъбова, директор дирекция ЕООВОСПЗ на МОСВ.	Телефон и ел. поща: 02 940 6229 mgalabova@moew.government.bg

1. Проблем/проблеми за решаване:

Разработването на проект на **Закон за изменение и допълнение на Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси (ЗИД на ЗЗВВХВС)** е в изпълнение на *Плана за действие за 2026 г. с мерките, произтичащи от членството на Република България в ЕС (мярка № 154)*, включващ пакета „Едно вещество, една оценка“, със следните актове:

- 1.1. *Директива (ЕС) 2025/2456 на Европейския Парламент и на Съвета от 26 ноември 2025 година за изменение на Директива 2011/65/ЕС по отношение на прехвърлянето на научни и технически задачи на Европейската агенция по химикали (ОВ, серия L, 12.12.2025);*
- 1.2. *Регламент (ЕС) 2025/2455 на Европейския Парламент и на Съвета от 26 ноември 2025 година за създаване на обща платформа за данни относно химикалите, за определяне на правила, с които да се гарантира, че данните, съдържащи се в нея, са лесни за намиране, достъпни, оперативно съвместими и годни за повторно използване, и за установяване на рамка за мониторинг и перспективи във връзка с химикалите (ОВ, серия L, 12.12.2025);*
- 1.3. *Регламент (ЕС) 2025/2457 на Европейския Парламент и на Съвета от 26 ноември 2025 година за изменение на регламенти (ЕО) № 178/2002, (ЕО) № 401/2009, (ЕС) 2017/745 и (ЕС) 2019/1021 по отношение на прехвърлянето на научни и технически задачи и подобряването на сътрудничеството между агенциите на Съюза в областта на химикалите (ОВ, серия L, 12.12.2025).*

След извършен анализ от междуведомствена работна група е преценено, че в ЗИД на ЗЗВВХВС има необходимост от:

- въвеждане на изискванията на *Директива (ЕС) 2025/2456* и
- въвеждане на мерки за прилагане на *Регламент (ЕС) 2025/2455*.

В резултат на направения анализ, е установено че не се налага въвеждане на мерки в ЗЗВВХВС за прилагане на *Регламент (ЕС) 2025/2457*, с оглед прякото му приложение.

Установена е необходимост от прецизиране на текстове в други законодателни актове (Закон за управление на отпадъците и Закон за защита на растенията) чрез заключителните разпоредби за настоящия законопроект. Измененията са във връзка с неактуални позовавания в двата закона и

настъпили промени в подзаконовата нормативна уредба. Тези изменения имат технически характер и самостоятелно въздействие, без последици за заинтересованите страни.

1.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.

Определяне на проблема

Към настоящия момент в *Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси (ЗЗВВХВС)* не са въведени мерки и изисквания за прилагане на горещитираните европейски актове обхванати от пакета „Едно вещество, една оценка“, което налага предложените изменения чрез ЗИД на ЗЗВВХВС.

1.1 Директива (ЕС) 2025/2456

Европейската комисия (ЕК) е установила необходимост от засилване на съгласуваността и увеличаване на полезните взаимодействия между *Директива 2011/65/ЕС относно ограничението за употреба на определени опасни вещества в електрическото и електронното оборудване (ЕЕО)* и законодателството в областта на химикалите, по-специално в двете процедури за оценка, съгласно Директива 2011/65/ЕС, които изискват научен и технически експертен опит в областта на химикалите. При прегледа на Директива 2011/65/ЕС се стига до заключението, че пълното ѝ преразглеждане не е подходящо, но процедурите за ограничаване на веществата в ЕЕО, предвидени в членове 5 и 6 от директивата, дават възможност за подобрене. Следователно само членове 5 и 6 подлежат на преразглеждане. Предложените изменения са сведени до минимум и не засягат съществените изисквания, които формират основата за приемане на ограничения в употребата на веществата или съответните изключения.

Понастоящем Директива 2011/65/ЕС ограничава употребата на 10 вещества и групи вещества, изброени в приложение II. В член 6 (1) се определя процедура за преглед на приложение II по инициатива на Комисията или държава членка. Процедурата не е описана подробно, тя включва само начина за започване на преразглеждането и задължението за консултиране със заинтересованите страни. За да се увеличи прозрачността на процеса на ограничаване, е необходимо да се определят стъпки и срокове в процеса, в които да се обясни как да се преразгледа и измени списъка на ограничените вещества. Член 6 (1), втора алинея съдържа критерии за преразглеждане и изменение на списъка на ограничените вещества в приложение II. Първият критерий е измененията да бъдат „последователни“, с други законодателни актове, по-специално Регламент (ЕО) № 1907/2006 (Регламент REACH). С цел да се идентифицират веществата за потенциално ограничение и да се прецени дали те отговарят на критериите, ЕК сключва договори с външни експерти за събиране на доказателства, предоставяне на експертен опит и накрая, изготвяне на досие за веществото.

Член 4 (6) от Директива 2011/65/ЕС позволява ограничени във времето и специфични за прилагането изключения за технически приложения, изброени в приложения III и IV, за които ограниченията за веществата не се прилагат. Операторите могат да подават заявления за ограничени във времето освобождавания. Те могат да се прилагат за всички категории ЕЕО, докато в приложение IV са изброени приложения, специфични за медицинските изделия и приборите за наблюдение и управление.

Член 5 (1) определя процеса и критериите, чрез които ЕК добавя, изменя или заличава материали и компоненти на ЕЕО за специфични приложения. Първият критерий за включване на материали и компоненти на ЕЕО в списъците в приложения III и IV е включването им да не отслабва защитата на околната среда и здравето, предоставена от Регламента REACH.

Чрез рационализиране на процеса на ограничаване и освобождаване на вещества съгласно Директива 2011/65/ЕС, с процеса на ограничаване и разрешаване съгласно Регламента REACH, органите и заинтересованите страни могат да се възползват от съгласувани процедури, основани на методики, установени съгласно REACH и управлявани от Европейската агенция по химикали

(ЕСНА). За да се подобри научната стабилност на оценките, научните комитети в ЕСНА следва да бъдат включени в процеса на освобождаване и ограничаване на веществата в ЕЕО, подобно на процесите по REACH.

Двете процедури, описани в чл. 5 и чл. 6, и понастоящем се прилагат на равнището на ЕС. Националните разпоредби не следва да се отклоняват от тези членове на Директива 2011/65/ЕС, изменена с Директива (ЕС) 2025/2456. Съгласно процедурата за освобождаване по чл. 5 икономическите оператори могат да започнат процеса, като подадат заявление. В контекста на процедурата за преразглеждане на веществата за изменение на списъка на ограничените вещества съгласно чл. 6, държавите членки или Комисията могат да започнат процеса. Разпределянето и преразпределянето на научни и технически задачи при оценката на химикалите към ЕСНА е в съответствие с целите на програмата за по-добро регулиране.

С Директива (ЕС) 2025/2456 се изменя Директива 2011/65/ЕС, чрез детайлизиране на процедурите (определяне на срокове) и промяна на органа, към който се подават заявления – от ЕК на ЕСНА, и запазване прилагането на ниво ЕС.

За изменение на процедурните разпоредби съгласно Директива 2011/65/ЕС е необходим преходен период от 12 месеца, за да се даде възможност за подходящо разпределение на ресурсите и задачите за ЕСНА (**прилагане след 13.08.2027 г.**). Този срок се счита за достатъчен, за да се даде възможност на потенциалните заявители или държавите членки да се приспособят към изменените процедурни стъпки съгласно посочената директива.

В заключение, необходимо е да се измени 3ЗВВХВС, за да се избегне несъответствие на действащата национална нормативна уредба с новата Директива (ЕС) 2025/2456 относно процедурите за ограничаване на вещества в ЕЕО и освобождаване от ограничения, вкл. във връзка с промяната на компетентния орган, към който икономическите оператори подават заявленията за освобождаване, съответно компетентните органи - подават досиета за ограничаване.

1.2 Регламент (ЕС) 2025/2455

С Регламент (ЕС) 2025/2455 се създава обща платформа за данни относно химикалите на равнище Европейски съюз, управлявана от ЕСНА, с участието на ЕК и други агенции на ЕС. Платформата ще е достъпна за оценителите на риска база от знания относно химикалите, за да се предостави възможност за по-добри, пълни, съгласувани и надеждни научни оценки по отношение на химикалите и тяхното въздействие, да се осигури оптимално използване на съществуващата информация за целите на прилагането и развитието на правните актове на Съюза и по този начин да се допринесе за замяната и намаляването на изпитванията върху животни винаги, когато това е възможно.

В глава VII „Уведомяване за изследванията“ се определят задълженията на стопанските субекти да съобщават информация за изследванията в базата данни на ЕСНА чрез уведомления за изследвания, която е част от общата платформа за данни, когато възлагат проучвания за изпълнение на задълженията съгласно законодателството, посочено в приложение I към регламента. Задължението се възлага както на индустрията, така и на лабораториите и съоръженията за изпитване, които извършват или възнамеряват да извършват такива изследвания. ЕСНА има задачата да управлява базата данни на уведомленията за изследвания. Целта е да се повиши прозрачността в сектора на химикалите и да се гарантира, че всички налични данни са включени в досие, подкрепящо регулаторен процес. В резултат на това органите могат да бъдат информирани, когато се планира проучване в контекста на регулаторни процеси съгласно законодателството за химикалите.

Глава IX „Прилагане“ съдържа разпоредби за изпълнение на задълженията на частноправните субекти и разпоредби за държавите членки относно докладването и определянето на санкции.

„Стопански субект“ е носещо отговорност лице, което е частно или публично предприятие. „Носещо отговорност лице“ е физическо или юридическо лице, което отговаря за изпълнението на

задълженията, съгласно правните актове на Съюза, изброени в приложение I на Регламент (ЕС) 2025/2455.

Регламентът е пряко приложим, но за ефективното му прилагане е необходимо националното законодателство да бъде приведено в съответствие, чрез въвеждане на задълженията за икономическите оператори и лабораториите, свързани с подаване на уведомления за изследвания в базата данни на ЕСНА, съгласно чл. 26 на същия регламент. Необходимо е също определяне на санкции при неизпълнение на посочените задължения.

Към момента в *Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси* (ЗЗВВХВС) не са уредени изискванията за подаване на уведомления за изследвания и не са определени органите, които да следят за изпълнението им. Това създава риск от непълно или неефективно прилагане на Регламент (ЕС) 2025/2455, както и от фрагментирано участие на България в общоевропейската система за генериране и управление на данни за химикалите. За да се избегне риска, законопроектът разширява обхвата на правомощията на настоящите контролни органи по химикали, за да се изпълнят изискванията на чл. 26 от регламента.

В заключение, необходимо е да се измени ЗЗВВХВС, за да се:

- въведе разпоредба относно изискванията за подаване на уведомления за изследвания, вкл. административно-наказателната отговорност за задължените лица и
- разширяване обхвата на правомощията на настоящите контролни органи по химикали, които да следят за изпълнение на тези задължения и налагат санкции за неизпълнение.

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Проблемите не могат да се решат в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности.

1.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите.

Действащата нормативна рамка не позволява решаване на посочените по-горе проблеми, тъй като понастоящем ЗЗВВХВС не съдържа мерки и разпоредби (процедури) заложи в актовете.

В чл. 1, т. 3 на ЗЗВВХВС са посочени европейските регламенти и директиви, чието прилагане на национално ниво се урежда в закона. Това налага изменение на закона, което да отрази промените приети на европейско ниво, чрез въвеждане на мерки за прилагането им, детайлизиране на изисквания и съответно допълнения в административно-наказателните разпоредби.

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

Задължителните действия, произтичат от актове на Европейското право. Въз основа на констатациите от проверката за пригодност, Комисията е поела ангажимент в Европейския зелен пакт да представи стратегия за устойчивост в областта на химикалите. Като част от тази работа тя се ангажира да прилага подхода „едно вещество, една оценка“ за подобряване на ефикасността, ефективността, съгласуваността и прозрачността на изготвянето на оценки на безопасността на химикалите в различните законодателни актове на ЕС.

Задължителните действия на национално ниво включват:

1.1 Директива (ЕС) 2025/2456

Транспониране на двете процедури, описани в чл. 5 и чл. 6 на Директива 2011/65/ЕС, приложими на равнището на ЕС и изменени с Директива (ЕС) 2025/2456. Съгласно процедурата за освобождаване по чл. 5, икономическите оператори и понастоящем могат да започнат процеса, като подават заявление до ЕК. С промяната, вместо от Комисията, оценката се извършва от

ЕСНА, детайлизирана е процедурата, с оглед постигане на прозрачност и предвидимост на процеса (определане на конкретни срокове). В контекста на процедурата за преразглеждане на веществата за изменение на списъка на ограничените вещества съгласно чл. 6, **държавите членки или Комисията могат да започнат процеса, като чрез изменителната Директива (ЕС) 2025/2456 са определени конкретни срокове и са ангажирани комитетите на ЕСНА.** Измененията възлагат роля и конкретни задачи на ЕСНА и нейните научни комитети в процесите за ограничаване на веществата и оценка на исканията за освобождаване от ограничения.

1.2 Регламент (ЕС) 2025/2455

Въвеждане на задължения за икономическите оператори и лабораториите, свързани с подаване на уведомления за изследвания в базата данни на ЕСНА, съгласно чл. 26 на Регламент 2025/2455. Разширяване обхвата на правомощията на настоящите контролни органи по химикали, които да следят за изпълнение на задълженията по чл. 26, за да се обхванат нарушенията по този регламент.

Определяне на ефективни, пропорционални и възпиращи санкции, тъй като неспазването на регламента би могло да доведе до по-малко надеждни оценки на безопасността от химикали, създавайки потенциални рискове и неблагоприятни последици за човешкото здраве и околната среда.

1.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Неприложимо.

2. Цели:

Основната цел на ЗИД на ЗЗВВХВС е въвеждане на мерки за ефективно прилагане на Регламент (ЕС) 2025/2455, както и транспониране на Директива (ЕС) 2025/2456.

Специфичните цели са както следва:

1.1 Директива (ЕС) 2025/2456

Директива 2011/65/ЕС, изменена с Директива (ЕС) 2025/2456, е добре функциониращ инструмент, който спомага за намаляване на опасните вещества в електрическото и електронното оборудване на ниво ЕС и за защита на човешкото здраве и околната среда на различни етапи от веригата за създаване на стойност.

С изменението на ЗЗВВХВС, се цели постигане на съответствие на действащата нормативна уредба с Директива (ЕС) 2025/2456 и по-конкретно с процедурите за ограничаване на вещества в ЕЕО и освобождаване от ограничения. Постига се правна яснота по отношение на компетентния орган, към който икономическите оператори следва да подават заявленията за освобождаване.

С измененията се постига по-добра съгласуваност с действащото законодателство по химикали (напр. Регламент REACH), по-бързо вземане на решения; стимулиране на иновациите и замяна на опасните вещества в ЕЕО; повишаване на предвидимостта и правната сигурност за бизнеса; хармонизирани критерии при изготвяне на досиета за ограничаване и оптимизиране на процедурите за освобождавания, прозрачност по отношение на достъпа до научна информация.

1.2 Регламент (ЕС) 2025/2455

Целта на Регламент (ЕС) 2025/2455 е да осигури ефективното предоставяне на съгласувани оценки на опасността и риска, породени от химикалите, когато тези оценки се изискват от правните актове на Съюза, за да се постигне висока степен на защита на здравето на човека и на околната среда, да се повишат знанията на гражданите на Съюза, както и доверието им, относно научната основа за регулаторните решения относно химикалите, и да се допринесе за замяната и намаляването на изпитванията върху животни, когато това е възможно. С регламента се създава обща платформа за данни за химикалите, която да се управлява от ЕСНА - цифрова инфраструктура, която обединява данните за химикалите и информацията, генерирана съгласно достиженията на правото на Съюза.

За да се изпълни ангажиментът за прилагане на подхода: „едно вещество, една оценка“, Регламент (ЕС) 2025/2455 цели:

- да се гарантира, че информацията, съдържаща се в общата платформа за данни, е с висока степен на сигурност, качество, възможност за намиране - достъпна, оперативно съвместима и повторно използваема;
- осигуряване на възможност за въвеждане в данни от изпитвания и мониторинг на вещества като част от регулаторната рамка,
- уведомяване за изследвания, възложени или извършени от предприятията в областта на химикалите в регулаторен контекст и създаване на система за ранно предупреждение за възникващи рискове.
- създаване на рамка за мониторинг на химикалите.

Определят се задължения на икономическите оператори и лабораториите, свързани с подаване на уведомления за изследвания в базата данни на ЕСНА, съгласно чл. 26 на същия регламент.

Предложените разпоредби относно уведомяването за изследвания, възложени или извършени от стопанските субекти, са в съответствие с подобно задължение за уведомяване, предвидено в член 32б от Регламент (ЕО) № 178/2002 за изследвания, възложени или извършени от стопански субекти в подкрепа на заявление или уведомление в области, свързани с храните.

За да се гарантира спазването на задължението за уведомяване за изследвания, и за да се вземат предвид особеностите на процесите на индивидуална оценка, когато има такива, **държавите членки следва да определят правила относно санкциите, приложими при нарушаване на това задължение**, и да предприемат всички необходими мерки, за да гарантират спазването на тези правила.

С изменението на ЗЗВВХВС се цели осигуряване на ефективен контрол по изпълнението на задълженията, произтичащи от чл. 26 от Регламент (ЕС) 2025/2455, чрез разширяване обхвата на правомощията на настоящите контролни органи по химикали, които да следят за изпълнение на задълженията, произтичащи от този регламент, както и създаване на правна яснота за задължените субекти.

Посочете определените цели за решаване на проблема/проблемите, по възможно най-конкретен и измерим начин, включително индикативен график за тяхното постигане. Целите е необходимо да са насочени към решаването на проблема/проблемите и да съответстват на действащите стратегически документи.

3. Заинтересовани страни:

Сред заинтересованите страни са:

1. Оператори, вкл. МСП, в чийто предмет на дейност е производството, пускането на пазара и употребата на химични вещества и смеси в професионалната сфера, вкл. тези, които възлагат изпитвания на вещества за целите на оценката на безопасността или риска.
2. Научната общност и изследователските организации.
3. Лаборатории за изследвания.

Не могат да бъдат посочени прогнозни данни за броя на икономическите оператори, лаборатории или изследователските организации, които биха били засегнати, предвид че няма информация понастоящем за субектите, които извършват или възлагат изпитвания на вещества с цел генериране на данни за регулаторни цели.

4. Компетентни и контролни органи, ангажирани с управлението и контрола на химикалите:

- Министерство на здравеопазването, Министерство на земеделието и храните, Министерство на околната среда и водите (във връзка с уведомяване на ЕСНА относно подаване на предложение/досие за ограничаване, както и получаване на информация от комитетите на Агенцията относно съответствието на досието с приложимите изисквания),

- Регионалните инспекции по околната среда и водите, Регионалните здравни инспекции, Областните дирекции по безопасност на храните, Държавната агенция за метрологичен и технически надзор, чиито правомощия ще бъдат разширени, за да се изпълнят изискванията на чл. 26 от Регламент (ЕС) 2025/2455.

5. Широката общественост, която ще има достъп до по-надеждна информация относно въздействието на химикалите.

Посочете всички потенциални заинтересовани страни/групи заинтересовани страни (в рамките на процеса по извършване на частичната предварителна частична оценка на въздействието и/или при обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове), върху които предложенията ще окажат пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи/общини и др.).

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията:

4.1. По проблеми към т. 1.1, 1.2 и 1.3:

Вариант 1. „Без действие“:

При този вариант не се предприемат законодателни промени на национално ниво, което не води до отпадане на самите задължения по директивата и регламента, а до липса на национален механизъм за тяхното ефективно прилагане.

Описание:

1.1 Директива (ЕС) 2025/2456

Невъзможност за прилагане на настоящата процедура по издаване на решение от страна на ЕК за освобождаване от ограничения на определени опасни вещества в ЕЕО, при подадени заявления от оператори, поради несъответствие с новата изменена с Директива (ЕС) 2025/2456 процедура и промяна на компетентния орган, към който се подават заявленията. Невъзможност за прилагане на настоящата процедура за включване на вещества в списъка за ограничаване, по инициатива на държава членка или ЕСНА, поради несъответствие с новата изменена с Директива (ЕС) 2025/2456 процедура и промяна на компетентния орган, към който се подават досиета за ограничаване на вещества в ЕЕО.

1.2 Регламент (ЕС) 2025/2455

Регламентът ще се прилага пряко, но без яснота относно задълженията на операторите и лабораториите да подават уведомления за изпитвания към ЕСНА, и без наложени санкции при неизпълнението им. Няма да са определени националните мерки, необходими за ефективно прилагане на изискванията, вкл. контролни органи и техните правомощия за проверка изпълнението на задълженията, произтичащи от чл. 26 на Регламент (ЕС) 2025/2455.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

1.1 Директива (ЕС) 2025/2456

Няма положителни (икономически/социални/екологични) въздействия.

1.2 Регламент (ЕС) 2025/2455

Няма положителни (икономически/социални/екологични) въздействия.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

1.1 Директива (ЕС) 2025/2456

Липса на правна яснота относно компетентния орган и сроковете на процедурите описани в чл. 5 и чл. 6 на Директива (ЕС) 2025/2456. Потенциален риск от налагане на санкции на страната за неизпълнение на директивата.

1.2 Регламент (ЕС) 2025/2455

Няма да бъдат заложили национални изисквания към операторите да подават уведомления към ЕСНА, когато извършват или възлагат изследвания генериращи данни относно химикалите, като част от оценката на риска или безопасността, съгласно правните актове на Съюза. Това би довело до риск от непълно прилагане, затруднен обмен на данни и възможни нарушения на задълженията на България като държава членка. Потенциален риск от липса на национален механизъм за прилагане на регламента (вкл. контролните органи, чиито правомощия следва да се разширят) и налагане на санкции на страната за неизпълнението му.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: неприложимо.

Въздействия върху малките и средните предприятия: няма

Административна тежест: няма

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2. „Въвеждане на мерки за прилагане на регламента и транспониране на директивата чрез изготвяне на проект на ЗИД на ЗЗВВХВС“.

Описание:

Приемане на ЗИД на ЗЗВВХВС с мерки (административни и контролни) за прилагане на задълженията, произтичащи от регламента и транспониране на директивата, обхванати от пакета „Едно вещество, една оценка“.

1.1 Директива (ЕС) 2025/2456

С този вариант се транспонират изискванията на Директива (ЕС) 2025/2456, която изменя членове 5 и 6 от Директива 2011/65/ЕС относно ограничението за употребата на определени опасни вещества в електрическото и електронното оборудване.

Установени са някои методологически и процедурни различия между подготвителната работа за ограничението на веществата съгласно Директива 2011/65/ЕС, от една страна, и ограниченията и разрешенията за вещества съгласно Регламента REACH, от друга. Основните недостатъци са липсата на координация, евентуалните повтарящи се или припокриващи се оценки и нарастващия риск от неправилно разбиране и съответно прилагане на разпоредбите. Тези недостатъци могат да доведат до непоследователни оценки на химикалите, бавни процедури, неефективно използване на ресурсите, ненужна тежест, липса на прозрачност и въздействие върху качеството на научните консултации. Прегледът на ЕК показва, че разпределянето на двата процеса в рамките на компетентността на ЕСНА може да реши тези проблеми и да се възползва от капацитета на Агенцията. Това би опростило настоящата структура, би подобрило качеството на оценките и би осигурило предвидимост за индустрията и обществеността.

Измененията възлагат роля и конкретни задачи на ЕСНА и нейните научни комитети в процесите за ограничаване на веществата и оценка на исканията за освобождаване от ограничения. Това изменение ще гарантира привеждане в съответствие със съществуващите процедури съгласно Регламент (ЕО) № 1907/2006.

1.2. Регламент (ЕС) 2025/2455

С този вариант се въвеждат необходимите национални мерки за прилагане на Регламент (ЕС) 2025/2455, вкл. изискване за уведомяване за изпитванията, възложени или извършени за генериране на данни за химикалите в регулаторен контекст (вещества в биоцидни продукти, в продукти за растителна защита, в лекарствени продукти и др., индустриални химикали). Вариантът осигурява правна яснота, предвидимост и ефективно участие на страната в общата платформа за данни.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Отражението върху бюджета, човешките и административните ресурси, свързани с инициативата на ЕК са описани и оценени в приложенията към регламента и изменителната директива, в рамките на пакета „Едно вещество, една оценка“ (приложени).

Като цяло се очаква да се подобри ефикасността, ефективността, съгласуваността и прозрачността на процесите на ЕС за оценка на химикалите в полза на всички заинтересовани страни, вкл. на национално ниво. Гражданите и околната среда ще се възползват от по-добра защита от опасни химикали в резултат на съгласувани и по-бързи процеси на оценка. Дружествата ще се възползват от по-хармонизирани и прозрачни процеси в законодателството, от по-малък брой органи, участващи в оценките на безопасността и риска, както и от по-голяма сигурност по отношение на валидността на оценките. И накрая, националните органи и органите на ЕС ще се възползват от подобрената ефективност на извършването на оценките и по-доброто обществено доверие и приемането на регулаторни решения за химикалите.

1.1 Директива (ЕС) 2025/2456

Директивата относно преразпределянето на задачи ще измени Директива 2011/65/ЕС за ограничението на опасните вещества в ЕЕО, за да възложи на ЕСНА работата по оценката и прегледа на заявленията за освобождаване от ограниченията, подадени от операторите.

1.2 Регламент (ЕС) 2025/2455

Регламент (ЕС) 2025/2455 се очаква да допринесе за подобряване на ефикасността, съгласуваността, качеството и прозрачността на оценките на химикалите съгласно законодателството на ЕС. Очаква се положително социално въздействие, изразяващо се в по-добра защита на здравето на населението чрез по-ефективна оценка и управление на рисковете, свързани с химикалите, в полза на органите на държавите членки, заинтересованите страни и гражданите.

Предложените мерки ще допринесат за по-добра оценка на въздействието на химикалите върху околната среда, за проследяване на тенденциите в експозицията и за по-ефективни регулаторни решения, което има ясно изразен положителен екологичен ефект.

Освен това се опростява достъпът до информация за химикалите за всички (граждани, индустрия, национални органи, агенции на ЕС, Комисията), като по този начин се увеличава прозрачността. Ще се подобри предвидимостта и по този начин възможността индустрията, националните органи и агенциите на ЕС да планират и, когато е уместно, да координират своите дейности.

Създаването на механизъм за генериране на данни за химикалите позволява извършването на проучвания/изпитвания. Това ще допринесе за създаването на цялостна база от знания, както и за ранното установяване на нововъзникващи рискове, свързани с химикалите.

Създаването и функционирането на платформата няма да доведе до разходи за индустрията. Икономическите оператори и понастоящем са обвързани и ще продължат да бъдат обвързани от съществуващите правни задължения. Не се очакват значителни икономически разходи за бизнеса и лабораториите. Възможно е да възникнат ограничени административни разходи, свързани с предоставянето на данни, които обаче се компенсират от по-добрия достъп до информация и намаляването на дублиращи се изпитвания.

За държавната администрация се очаква ангажираност и координацията между институциите, но без значително нарастване на административната тежест, тъй като се използват съществуващи структури и механизми.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

1.1 Директива (ЕС) 2025/2456

Не се очакват отрицатели (икономически/социални/екологични) въздействия.

Не се очакват отрицателни въздействия върху компетентните и контролните органи, свързани с прилагането.

1.2 Регламент (ЕС) 2025/2455

Икономическите оператори и лабораториите ще имат известна административна тежест, свързана с подаване на уведомление, в случаите когато се предвижда дадено изследване да бъде възложено или проведено, в подкрепа на заявление, уведомление или регулаторно досие, за което е подадено уведомление или което е подадено до орган, както и във връзка с изследвания на химикали, проучвани самостоятелно или в продукти, в рамките на оценка на риска или безопасността съгласно правните актове на Съюза, изброени в приложение I, част 1 на Регламента. Количествените разходи, за изпълнение на задължението за уведомяване, са посочени в работния документ на Комисията (приложен), придружаващ предложението за регламент и свързани с изграждането и поддържането на база данни за целта.

Количествена оценка на разходите на задължените лица в рамките на отделните държави членки (вкл. България) не е възможна, предвид липсата на информация за планирани изпитвания в рамките на оценка на риска или безопасността на химикалите. Не се очакват значителни икономически и административни разходи за бизнеса и лабораториите, предвид възможността за онлайн предоставяне на уведомленията.

Създаването на платформата ще бъде свързано с разходи за агенциите на ЕС, но те следва да се разглеждат като инвестиции в техническия прогрес в рамките на основаната на данни икономика, като по този начин се повишава стойността на съществуващите и бъдещите данни. Задачата изисква инвестиции в изцяло нови структури на данни и информационни системи/възможности, главно от страна на ЕСНА и други агенции на ЕС, като собственици на данни, които трябва да подготвят набори от данни за интегриране в платформата.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: няма

Въздействия върху малките и средните предприятия:

1.1 Директива (ЕС) 2025/2456

Процесите по ограничаване на вещества в ЕЕО и освобождаване от ограничения се прилагат и понастоящем, което не води до допълнителни въздействия.

1.2 Регламент (ЕС) 2025/2455

Очаква се регламентът да има ограничено въздействие върху малките и средните предприятия. Единственото ново изискване за стопанските субекти, произтичащо от регламента и въведено в законопроекта, е задължението за уведомяване при възлагане или извършване на изследвания на химикали. Изчислено е, че ще са необходими около 30 минути, за да се подаде едно уведомление към ЕСНА, без това да е обвързано с такса към Агенцията.

Административна тежест:

1.1 Директива (ЕС) 2025/2456

Не се очаква промяна в административната тежест, както за операторите, така и за органите.

1.2 Регламент (ЕС) 2025/2455

Очаква се незначителна промяна в административната тежест, както за стопанските субекти, така и за органите, които ще извършват контрол на изпълнението на задължението за уведомяване за изследвания.

Икономическите оператори и лабораториите ще имат известна административна тежест, свързана с изискването за подаване на уведомление, само в случаите когато се предвижда дадено изследване да бъде възложено или проведено с цел генериране на данни за регулаторни цели. Количествените разходи, свързани със задължението за уведомяване, са посочени в работния документ на службите на Комисията (приложен).

Не се очакват отрицателни или специфични въздействия по отношение на контролните органи по химикали, предвид техните настоящи правомощия за проверка на задължените лица. Контролни функции относно уведомленията за изпитване ще се упражняват единствено в случаите когато ЕСНА установи несъответствие между уведомленията за възложени и извършени изпитвания на химикали и уведоми съответния национален компетентен орган, който от своя страна следва да уведоми съответния контролен орган по химикали.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

Вариант 2 превъзхожда вариант 1 по отношение на ефективност, ефикасност и съгласуваност с правото на ЕС. Той гарантира постигане на целите при минимални допълнителни разходи и пълно съответствие със стратегическите документи на ЕС.

		Вариант „Без действие“	Вариант 1
Ефективност	<u>По 1.1.</u> Да се постигне правна яснота в процедурите по ограничаване на опасни вещества в ЕЕО. <u>По 1.2</u> Да се постигне ефективност и недублиране на изследвания при генериране на данни за химикалите, в различните сектори за специфични регулаторни нужди, напр. при оценка на (групи) химикали в областта на токсикологията, екотоксикологията, безопасността и здравето при работа, оценката на експозицията и т.н.	3	1
Ефикасност	<u>По 1.1.</u> Да се постигне прозрачност и предвидимост в процедурите по ограничаване на опасни вещества в ЕЕО. <u>По 1.2</u> Да се постигне ефикасност на извършването на оценки на безопасността на химикалите, чрез генериране и	3	1

	предоставяне на данни към ЕСНА.		
Съгласуваност	<u>По 1.1.</u> Да се постигне съгласуваност на ЕС ниво в процедурите по ограничаване на опасни вещества в ЕЕО. <u>По 1.2</u> Да се избегне дублирането на усилия, да се намали рискът от различаващи се резултати от оценките, да се ускори и осигури съгласуваност и прозрачност на регулирането на химикалите и да се гарантират по-добра защита на здравето и околната среда и еднакви условия на конкуренция за индустрията.	3	1

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степеня, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите: ефективност, чрез която се измерва степеня, до която вариантите постигат целите на предложението; ефикасност, която отразява степеня, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;

съгласуваност, която показва степеня, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

6. Избор на препоръчителен вариант:

Вариант 2 „Въвеждане на мерки за прилагане на регламента и транспониране на директивата чрез изготвяне на проект на ЗИД на ЗЗВВХВС“.

Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

- ☒ Ще се увеличи
- ☐ Ще се намали
- ☐ Няма ефект

1.1 Директива (ЕС) 2025/2456

Не се очаква промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица.

1.2 Регламент (ЕС) 2025/2455

Изискването за уведомяване за изпитвания произтича от регламента и ще се прилага в подкрепа на заявления, уведомления или регулаторно досие, в рамките на оценка на риска или безопасността на химикалите, съгласно правните актове на Съюза, изброени в приложение I, част 1 на Регламента. В тази връзка, предстои създаване на централизирана европейска база данни за събиране на информация за засегнатите субекти и очакваните уведомления.

Икономическите оператори и лабораториите ще имат известна административна тежест, свързана с изискването за подаване на уведомление, само в случаите когато се предвижда дадено изследване да бъде възложено или проведено с цел генериране на данни за химикалите в регулаторен контекст.

Изчислено е, че ще са необходими около 30 минути, за да се подаде онлайн уведомление към ЕСНА, без това да е обвързано с такса към Агенцията. Количествена оценка на административните разходи на задължените лица не е възможна, поради липса на данни за засегнатите субекти и очаквани уведомления за изпитвания.

1.1. Изборът следва да е съотнесен с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.

1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

☐ Да

☒ Не

1.1 Директива (ЕС) 2025/2456

Не

1.2 Регламент (ЕС) 2025/2455

Не. С оглед прякото приложение на регламента и обстоятелството, че уведомяването се извършва в база данни на Европейската агенция по химикали, а не пред национален административен орган, това изискване не представлява нов национален регулаторен режим.

Изискването за подаване на уведомление, е единствено в случаите когато се предвижда дадено изследване да бъде възложено или проведено с цел генериране на данни за химикалите в регулаторен контекст.

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на избрания вариант.

1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).

1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

☐ Да

☒ Не

Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?

☒ Актът засяга пряко МСП

Предвид прякото прилагане на Регламент 2025/2455, в националното законодателство, се очакват незначителни разходи (по данни от ЕК) за стопанските субекти, в случаите когато възлагат или провеждат изследвания за генериране на данни за химикалите и привеждане в съответствие с изискванията на регламента. Тези разходи се изразяват основно във време за подаване на уведомление, необходим административен ресурс и вътрешна организация, свързани с изпълнение на задължението. Времето необходимо за подготвяне и подаване на уведомление би отнело около 30 минути, без това да е обвързано с такса към Агенцията. Количествена оценка на административните разходи на задължените лица не е възможна, поради липса на данни за броя на засегнатите субекти и очаквани уведомления за изпитвания.

За да се гарантира, че разполагат с време да се адаптират към изискването, е предвидено задължението по чл. 26 от регламента да влезе в сила от 2.11.2027 г.

Прилагането на процедурата по Директива (ЕС) 2025/2456 е от 13 август 2027 г.

○ Актът не засяга МСП

Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Не се очакват рискове от прилагането на препоръчителния вариант.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

○ Проведени са консултации

Проектът на ЗИД на ЗЗВВХВС и оценката на въздействие ще бъдат публикувани в интернет за обществени консултации за 30 дни на:

- Портала за обществени консултации съгласно чл. 26 от ЗНА и
- Интернет страницата на МОСВ (<https://www.moew.government.bg/bg/ministerstvo/obtestveni-obsujdaniya/>).

Проверката за пригодност на цялото законодателство в областта на химикалите вече оцени и заключи по-голямата част от предизвикателствата и рисковете, разгледани чрез инициативата на ЕК за въвеждане на подхода „Едно вещество, една оценка“, чрез цитираните регламент и директива за изменение. За повечето от предложените разпоредби, вариантите са от техническо или правно естество, отколкото варианти на политиката. Поради това Комисията е извършила проучване в подкрепа на инициативата — количествено или качествено — където това е било уместно и възможно.

Въпреки, че не е извършена официална оценка на социалното, икономическото и екологичното въздействие, тези въздействия са оценени качествено от Комисията с помощта на външни консултанти. Резултатите от оценката са представени в подраздел „Общо въздействие“ на раздел 8 за законодателните предложения относно преразпределянето на задачите и в раздел 9 от законодателното предложение за регламент за създаване на обща платформа за данни и рамка за мониторинг и перспективи за химикалите. Общото въздействие от всички преразпределения е обобщено в раздел 10.1. „добавена стойност и синергии на (пре)разпределенията“.

Консултации на ЕК със заинтересованите страни:

1.1 Директива 2025/2456.

През 2018 г. Комисията публикува пътна карта за оценка на Директива 2011/65/ЕС, която беше отворена за обратна информация от обществеността от 14 септември 2018 г. до 12 октомври 2018 г. и получи 20 отговора. Заинтересованите страни бяха поканени да участват в откритата обществена консултация, организирана от Комисията в продължение на 12 седмици до 6 декември 2019 г. Бяха събрани общо 163 отговора. Успоредно е проведено задълбочено проучване (въпросник) с органите на държавите членки, отговорни за прилагането на Директивата. Получени бяха общо 20 отговора. Между октомври 2019 г. и март 2020 г. бяха организирани три заседания на фокусните групи, обхващащи следните теми: i) за органите на държавите членки във връзка с оценката на изпълнението и прилагането на директивата, ii) за НПО по отношение на ефективността и ефикасността — екологични и здравни аспекти, iii) за стопанските сдружения по отношение на ефективността и ефикасността — аспектите, свързани с разходите и ползите, и iv) за външната и вътрешната съгласуваност. Бяха проведени 15 задълбочени интервюта с целеви заинтересовани страни (напр. производители, дистрибутори, НПО), отчасти като последващи действия във връзка с приноса на заинтересованите страни. През март 2020 г. се проведе виртуален семинар, към който участваха около 125 души, за да се представят предварителните констатации от проучването и да се предостави на заинтересованите страни още една възможност да дадат своя принос.

На 15 март 2022 г. на уебсайта на Комисията „Споделете мнението си“ беше публикувана покана за представяне на доказателства за инициативата за оптимално използване на агенциите на ЕС за рационализиране на научните оценки. Обществеността и заинтересованите страни са приканени да предоставят обратна информация до 12 април 2022 г. Бяха получени общо 65 заявления. Като цяло имаше голяма подкрепа за подхода „едно вещество, една оценка“, както и за конкретната инициатива за преразпределяне на задачите. Що се отнася до поканата за представяне на доказателства, 67 % от респондентите изразиха своята изрична подкрепа, 23 % не изразиха изрично своето мнение, но предоставиха съответните съвети за това как да се разработи подходът „едно вещество, една оценка“. Около 10 % изразиха съмнения относно полезността на инициативата или противопоставянето ѝ. Детайлна информация е приложена към настоящия документ.

1.2 Регламент 2025/2455

На 19 юли 2022 г. Комисията публикува покана за представяне на доказателства за инициативата на своя уебсайт „Споделете мнението си“. Обществеността и заинтересованите страни бяха приканени да предоставят обратна информация до 16 август 2022 г. Комисията получи общо 68 становища от следните категории респонденти:

- бизнес асоциации (35 %),
- НПО (16 %),
- отделни дружества (15 %),
- граждани на ЕС (12 %),
- публични органи (9 %),
- други (4 %),
- граждани на държави извън ЕС (3 %),
- академични/научноизследователски институции (3 %), и
- синдикални организации (3 %).

Комисията проведе обстойна дискусия с представители на държавите членки и агенциите на ЕС на три заседания на експертната група „Едно вещество — една оценка“. (2021 г., 2022 г. и 2023 г.)

Комисията също така информира заинтересованите страни и проведе консултации със заинтересованите страни по време на онлайн информационната сесия „Едно вещество — една оценка“, проведена на 1 юни 2022 г. с около 800 участници.

Предложението е подкрепено от проучване, което използва комбинация от инструменти и методи за събиране на мнения и данни от различни групи заинтересовани страни. Тя включва:

- онлайн въпросник, насочен към държавите членки, на който са получени 15 отговора;
- онлайн въпросник, насочен към академичните среди, индустрията и неправителствените организации, който дава 65 отговори;

- 14 интервюта, проведени с отдели на Комисията и агенции на ЕС;
- три онлайн семинара за всички заинтересовани страни на 15 ноември 2022 г., 19 януари 2023 г. и 27 февруари 2023 г., на които са присъствали съответно 44, 72 и 61 участници

Предвид прякото прилагане на регламента, допълнителни консултации не са провеждани.

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

☐ Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

Предстои провеждане на обществени консултации по реда на ЗНА, чрез публикуване на законопроекта на Портала за обществени консултации, на интернет страницата на МОСВ за срок от 30 дни и изпращането му за междуведомствено съгласуване с всички министерства по реда на чл. 32 от УПМСНА.

Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултации процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

☒ Да

☐ Не

1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

☐ Да

☒ Не

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Приложения:

OJ_L_202502456_BG

OJ_L_202502455_BG

OJ_L_202502457_BG

SWD_2023_855_1_E

COM_2023_779_1_E

COM_2023_779_1_E

_RoHs.pdf

_обща платформа.

_PoPs.pdf

N_autre_document_N_ACT_part1_v2.pdf

N_annexe_propositi

SWD_2023_855_1_E

N_autre_document_

Report.pdf

COM_2023_781_1_E

SWD_2023_850_1_E

COM_2023_783_1_E

16973_23_add1

N_ACT_part1_v5_0.p

N_autre_document_N_ACT_part1_v6_0.p

COR_1_2023_0454 (C

Приложете необходимата допълнителна информация и документи.

11. Информационни източници:

Поради хоризонталния характер на актовете, проектът на ЗИД ЗЗВВХВС е разработен от МРГ с представители на следните институции: Министерство на околната среда и водите (МОСВ), Министерство на здравеопазването (МЗ), Министерство на икономиката и индустрията (МИИ), Министерство на земеделието и храните (МЗХ), Държавна агенция за метрологичен и технически надзор (ДАМТН) и Изпълнителна агенция "Българска служба за акредитация" (ИА БСА).

Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност: Мария Гълъбова, директор на дирекция „Екологична оценка, оценка на въздействието върху околната среда и предотвратяване на замърсяването“

Дата: 07.05.2026 г./ актуализирана 18.05.2026 г.

Подпис

X

Мария Гълъбова
Директор дирекция ЕООВОСПЗ